

ELEMEN KBAT DALAM SUMBER

ELEMEN KBAT DALAM SUMBER

Diterbitkan oleh
Kementerian Pendidikan Malaysia
Bahagian Pembangunan Kurikulum
2014

Cetakan Pertama 2014

© Kementerian Pendidikan Malaysia

Hak Cipta Terpelihara. Tidak dibenarkan mengeluarkan mana-mana bahagian artikel, ilustrasi dan isi kandungan buku ini dalam sebarang bentuk dan dengan cara apa-apa jua sama ada secara elektronik, fotokopi, mekanikal, rakaman atau cara lain sebelum mendapat kebenaran bertulis daripada Pengarah Bahagian Pembangunan Kurikulum, Kementerian Pendidikan Malaysia, Aras 4 – 8, Blok E9, Kompleks Kerajaan Parcel E, Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan, 62604 Putrajaya.

Perpustakaan Negara Malaysia Data Pengkatalogan-dalam-Penerbitan

ELEMEN KBAT DALAM SUMBER

Bibliography: page 7

ISBN 978-967-420-085-5

1. Thought and thinking-Study and teaching-Malaysia-Handbooks, manuals, etc. 2. Critical thinking. 3. Creative thinking.

I. Malaysia. Kementerian Pendidikan. Bahagian Pembangunan Kurikulum. 370.152

KANDUNGAN

PERKARA

MUKA SURAT

PANEL PENYUMBANG

iv

RUKUN NEGARA

v

FALSAFAH PENDIDIKAN KEBANGSAAN

vi

KATA ALU-ALUAN

vii

PENDAHULUAN

viii

1.0 Pengenalan

1

2.0 Jenis Bahan Sumber

2

2.1 Bahan Sumber Berstruktur yang disediakan oleh KPM

3

2.2 Bahan Sumber Tidak Berstruktur yang disediakan oleh guru

3

3.0 Pembangunan bahan sumber KBAT

4

4.0 Penutup

6

RUJUKAN

7

PANEL PENYUMBANG:**PENASIHAT:**

YBrs. Dr. Masnah binti Ali Muda	Pengarah Bahagian Pembangunan Kurikulum
En. Shamsuri bin Sujak	Timbalan Pengarah (Kemanusiaan) Bahagian Pembangunan Kurikulum
YBrs. Dr. Azian binti T.S. Abdullah	Timbalan Pengarah (Dasar, Sains dan Teknologi) Bahagian Pembangunan Kurikulum (sehingga 4 Julai 2014)
YBhg. Datin Dr. Ng Soo Boon	Timbalan Pengarah (STEM) Bahagian Pembangunan Kurikulum (mulai 4 Julai 2014)

PANEL:

Pn. Zaidah binti Mohd Yusof	Ketua Sektor Sains dan Matematik Bahagian Pembangunan Kurikulum
Tn. Hj. Sofian Azmi bin Tajul Arus	Ketua Sektor Inovasi, Teknologi Maklumat dan Komunikasi Bahagian Pembangunan Kurikulum
YBrs. Dr. Hajar binti Mohd Nor	Bahagian Pembangunan Kurikulum
En. Ramanathan a/I Nagarathinam	Bahagian Pembangunan Kurikulum
En. Zamzaitul Akmal Hisham bin Ahmad Yusuf	Bahagian Pembangunan Kurikulum
Pn. Saripah Faridah binti Syed Khalid	Bahagian Pembangunan Kurikulum
Pn. Isnazhana binti Ismail	Bahagian Pembangunan Kurikulum

RUKUN NEGARA

BAHAWASANYA Negara kita Malaysia mendukung cita-cita hendak:

Mencapai perpaduan yang lebih erat dalam kalangan seluruh masyarakatnya;

Memelihara satu cara hidup demokratik;

Mencipta satu masyarakat yang adil di mana kemakmuran negara akan dapat dinikmati bersama secara adil dan saksama;

Menjamin satu cara hidup yang liberal terhadap tradisi-tradisi kebudayaannya yang kaya dan berbagai-bagai corak;

Membina satu masyarakat progresif yang akan menggunakan sains dan teknologi moden;

MAKA KAMI, rakyat Malaysia, berikrar akan menumpukan seluruh tenaga dan usaha kami untuk mencapai cita-cita tersebut berdasarkan atas prinsip-prinsip yang berikut:

**KEPERCAYAAN KEPADA TUHAN
KESETIAAN KEPADA RAJA DAN NEGARA
KELUHURAN PERLEMBAGAAN
KEDAULATAN UNDANG-UNDANG
KESOPANAN DAN KESUSILAAN**

FALSAFAH PENDIDIKAN KEBANGSAAN

Pendidikan di Malaysia adalah suatu usaha yang berterusan ke arah lebih memperkembangkan potensi individu secara menyeluruh dan bersepadu untuk melahirkan insan yang seimbang dan harmonis dari segi intelek, rohani, emosi dan jasmani berdasarkan kepercayaan dan kepatuhan kepada Tuhan. Usaha ini bertujuan untuk melahirkan warganegara Malaysia yang berilmu pengetahuan, berketrampilan, berakhlak mulia, bertanggungjawab dan berkeupayaan mencapai kesejahteraan diri serta memberikan sumbangan terhadap keharmonian dan kemakmuran keluarga, masyarakat dan negara.

*Sumber: Akta Pendidikan 1996 (Akta 550),
Peraturan-peraturan dan kaedah-kaedah terpilih sehingga 5 Januari 2013 (ms 12)*

KATA ALU-ALUAN

Alhamdulillah kita panjatkan rasa syukur kepada Allah Yang Maha Kuasa kerana dengan limpah kurnia-Nya, buku Perincian Kemahiran Berfikir Aras Tinggi (KBAT) Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) dapat disempurnakan penerbitannya.

Penulisan buku Perincian KBAT bertujuan untuk memberi penerangan mengenai pelaksanaan KBAT dalam sistem persekolahan. Penerbitan buku ini merupakan usaha untuk memberi kefahaman kepada pendidik dan masyarakat mengenai pelaksanaan KBAT dalam sistem persekolahan. Pelaksanaan KBAT di sekolah merangkumi tujuh elemen iaitu Kurikulum, Pedagogi, Pentaksiran, Kokurikulum, Sokongan Komuniti dan Swasta, Bina Upaya dan Sumber. Kejayaan dalam mencapai objektif KBAT bergantung kepada perancangan yang rapi dan menyeluruh melibatkan ketujuh-tujuh elemen tersebut.

Besarliah harapan saya, agar buku ini dijadikan sebagai sumber rujukan dan panduan untuk melaksanakan KBAT dalam sistem pendidikan di sekolah. Kepada semua pihak yang terlibat dalam penerbitan buku Perincian KBAT, saya ingin merakamkan ucapan setinggi-tinggi penghargaan dan terima kasih.

Dr. MASNAH BINTI ALI MUDA
Pengarah

Dr. MASNAH BINTI ALI MUDA
Pengarah

Bahagian Pembangunan
Kurikulum 2014

PENDAHULUAN

Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia (PPPM) 2013-2025 telah menggariskan enam aspirasi iaitu kemahiran memimpin, kemahiran dwibahasa, etika dan kerohanian, identiti sosial, pengetahuan dan kemahiran berfikir yang diperlukan oleh setiap murid untuk berupaya bersaing pada peringkat global. Daripada enam aspirasi yang dinyatakan, buku ini memberi fokus kepada kemahiran berfikir. Penguasaan kemahiran berfikir yang mantap memainkan peranan penting dalam melahirkan murid yang kreatif dan inovatif.

Kemahiran berfikir yang ditekankan ialah Kemahiran Berfikir Aras Tinggi (KBAT) kerana tren perkembangan pendidikan masa kini menuntut kemahiran tersebut. Penerapan KBAT dalam pendidikan menggunakan pendekatan yang menyeluruh dan sistematik yang merangkumi tujuh elemen KBAT yang terdiri daripada tiga elemen utama iaitu Kurikulum, Pentaksiran dan Pedagogi serta empat elemen sokongan iaitu Kokurikulum, Sokongan Komuniti dan Swasta, Sumber dan Bina Upaya. Kesemua elemen ini adalah untuk membudayakan kemahiran berfikir aras tinggi dalam kalangan guru dan murid. Setiap elemen KBAT akan diperincikan dalam bentuk buku dan dikemas kini dari semasa ke semasa melalui laman web BPK. Maklumat terkini yang diperoleh boleh dijadikan koleksi yang komprehensif mengenai pelaksanaan KBAT.

Buku Elemen KBAT dalam Sumber menerangkan bahan sumber yang boleh digunakan untuk meningkatkan aplikasi KBAT dalam pengajaran dan pembelajaran (PdP). Buku ini menjadi panduan kepada guru untuk menggunakan bahan sedia ada, mengakses sumber lain yang berkaitan dan membina sumber sendiri dalam usaha untuk mengupayakan penerapan KBAT dalam PdP mereka.

1.0 Pengenalan

Bahan sumber pengajaran dan pembelajaran (PdP) perlu mampu merangsang minat dan mencabar intelek murid. Bahan sumber yang interaktif mencabar murid untuk berfikir secara kritis dan kreatif serta menjana idea baru. Aplikasi bahan sumber yang kaya dengan unsur KBAT dalam PdP mampu mengupayakan perkembangan dan pengamalan kemahiran berfikir aras tinggi dalam kalangan murid.

Bagi melaksanakan KBAT dengan berkesan, kandungan bahan sumber harus distruktur supaya dapat menzahirkan pengupayaan aplikasi pengetahuan, kemahiran dan nilai yang diperolehi oleh murid bagi membantu mereka menaakul, membuat refleksi dan seterusnya menyelesaikan masalah, membuat keputusan, melakukan inovasi serta mencipta. Pengisian kandungan bahan sumber perlu menyediakan peluang kepada murid berinteraksi dengan bahan melalui aktiviti pembelajaran yang mencabar murid mengaplikasikan KBAT.

2.0 Jenis Bahan Sumber

Bahan sumber dalam pelaksanaan KBAT melibatkan bahan sumber berstruktur dan tidak berstruktur. Bahan berstruktur terdiri daripada buku teks dan bahan digital yang disediakan oleh Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM). Bahan tidak berstruktur pula terdiri daripada bahan seperti keratan akhbar, jurnal, majalah dan bahan dari internet yang disediakan oleh guru untuk PdP bagi meningkatkan KBAT murid.

Bahan Sumber Berstruktur

- Buku Teks
- Bahan Digital
- EduWeb TV
- Frog VLE

Bahan Sumber Tidak Berstruktur

- Keratan Akhbar
- Jurnal
- Laporan Lawatan Lapangan
- Video
- Audio
- Laman Web

Rajah 1: Contoh Bentuk Bahan Sumber KBAT

2.1 Bahan Sumber Berstruktur yang disediakan oleh KPM

KPM telah memperkenalkan perubahan kepada dasar perolehan dan spesifikasi cetakan buku teks dan bahan digital dengan menetapkan sekurang-kurangnya 20% kandungan dan aktiviti mempunyai unsur KBAT. Bahan digital adalah seperti bahan dalam VLE (*Virtual Learning Environment*) Frog, EduWeb TV (<http://www.eduwebtv.com>) dan bahan digital PdP (<http://spp.moe.edu.my>).

2.2 Bahan Sumber Tidak Berstruktur yang disediakan oleh guru

Selain kebergantungan kepada penggunaan buku teks dan bahan digital yang dibekalkan oleh KPM, guru boleh juga menyediakan bahan sumber KBAT dengan menggunakan bahan daripada pelbagai sumber lain seperti buku, video, akhbar, laporan lawatan lapangan, jurnal, Internet dan majalah. Penyediaan bahan sumber secara sendiri oleh guru menuntut mereka menjadi lebih kreatif dalam memilih bahan, menyusun kandungan dan merancang aktiviti PdP bagi memenuhi objektif pembelajaran.

3.0 Pembangunan bahan sumber KBAT

Guru digalakkan membangunkan bahan sumber KBAT secara sendiri berdasarkan kesesuaian tahap dan kebolehan murid. Pemilihan dan penghasilan kandungan suatu bahan sumber perlu memberi pertimbangan kepada perkara berikut:

Secara eksplisit
menunjukkan perkara
yang perlu diterokai

Menyediakan peluang untuk
mengaplikasikan pengetahuan,
kemahiran dan nilai dalam
pelbagai situasi atau masalah

Mempunyai hubung kait
dengan permasalahan
dunia kehidupan sebenar

Aplikasi teknik penyoalan yang
bersifat divergen, menggalakkan
pemikiran yang mendalam dan
memerlukan sesuatu penyelesaian
masalah

Mengaktifkan pengalaman
dan pengetahuan sedia ada
murid

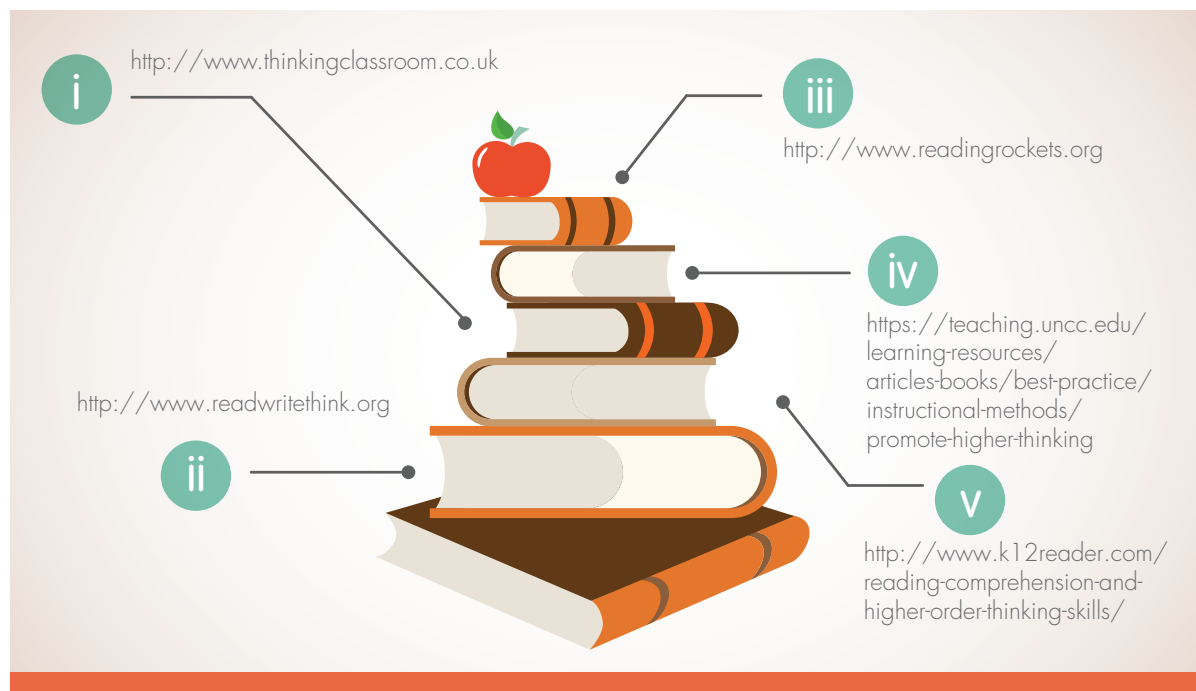

Rajah 2: Ciri Bahan Sumber KBAT

Bahan sumber KBAT sahaja tidak boleh menjamin kejayaan pelaksanaan KBAT dalam PdP. Perancangan yang berstruktur dan terarah diperlukan bagi menjelmakan KBAT secara eksplisit dalam PdP. Bahan sumber KBAT yang mempengaruhi strategi bilik darjah juga menyokong proses berfikir secara aktif dalam kalangan murid untuk menjamin PdP dilaksanakan dengan berkesan.

Bahan sumber PdP yang mengandungi unsur KBAT mengupayakan murid untuk menjalani pengalaman pembelajaran yang lebih bermakna. Ini kerana bahan sumber tersebut menggalakkan murid untuk mencetus idea asli, menjalani pengalaman pembelajaran dalam konteks dunia sebenar dan membuat hubungan kait kandungan kurikulum dengan isu semasa.

Guru boleh juga merujuk kepada trend pendidikan global yang menyokong kepada pembangunan bahan sumber KBAT. Terdapat pelbagai laman web, portal dan ruang sembang (*chat room*) yang boleh diakses bagi membantu guru berkongsi amalan terbaik PdP KBAT. Antara laman web yang boleh dirujuk ialah:

Rujukan untuk penghasilan bahan sumber KBAT bukan hanya terbatas kepada senarai di sebelah sahaja. Selain senarai di sebelah, terdapat banyak lagi laman web, portal pendidikan dan aplikasi media sosial yang turut menganjurkan penerapan KBAT dalam PdP untuk rujukan guru. Guru juga digalakkan mewujudkan dan mengembangkan jaringan sesama mereka melalui pelbagai aplikasi web, portal dan media sosial sebagai medan untuk berkongsi amalan terbaik penghasilan dan pembangunan bahan sumber KBAT dalam PdP.

4.0 Penutup

Aplikasi bahan sumber KBAT dalam PdP boleh membantu guru menerapkan kemahiran berfikir aras tinggi dalam kalangan murid. KPM telah mengambil inisiatif menyediakan bahan sumber berstruktur melalui penyediaan buku teks dan bahan sumber digital yang kaya dengan kandungan KBAT. Selain aplikasi bahan berstruktur ini, guru juga digalakkan untuk membangunkan bahan sumber yang boleh mengupayakan KBAT dalam PdP. Rujukan melalui pelbagai sumber seperti internet, media cetak, bahan digital dan lain-lain sumber boleh digunakan bagi membantu guru membangunkan bahan sumber KBAT. Bahan sumber KBAT perlu disesuaikan dengan pendekatan pedagogi yang menyokong KBAT merupakan satu formula yang amat berkesan dalam merangsang dan seterusnya membudayakan KBAT dalam kalangan murid.

RUJUKAN

1. Bruner, J. S. (1983). In search of mind: Essays in Autobiography. New York: Harper & Row
2. Kementerian Pendidikan Malaysia (2013) Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia 2013-2025
3. Williams, R. Bruce. (2003). Higher Order Thinking Skills: Challenging All Students to Achieve. Thousand Oaks. CA Corwin Press.

Laman Sesawang

1. Examples that Promotion Higher Order Thinking Skills <http://teaching.uncc.edu>
2. A Guide to Using Free Apps to Support Higher Order Thinking <http://learninginhand.com>
3. Higher Order Thinking <http://www.pinterest.com>
4. Higher Order Thinking Skills <http://www.mcsk12.net>

“

Knowing a great deal is not
the same as being smart:
intelligence is not information
alone but also judgment, the
manner in which information is
collected and used.

”

Carl Sagan

Diterbitkan oleh
KEMENTERIAN PENDIDIKAN MALAYSIA
BAHAGIAN PEMBANGUNAN KURIKULUM
Aras 4 – 8, Blok E9, Kompleks Kerajaan Parcel E
Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan
62604 Putrajaya
Tel: 03 8884 2000 Faks: 03 8888 9917
<http://www.moe.gov.my/bpk>

ISBN 978-967-420-085-5

